

Kanat

BİLKENT ÜNİVERSİTESİ TÜRK EDEBİYATI MERKEZİ HABER BÜLTENİ

KIŞ 2014 SAYI: 44

ARON AJI* İLE SÖYLEŞİ

ajiaronr@sau.edu

Eleven Eleven, Sayı 15, Sonbahar 2013

Söyleşiyi yapan: Amal Hassan

İngilizceden çeviren: Nilay Kaya

Bilge Karasu'nun kimi romanlarını İngilizceye çevirdiniz. Neden bu yazar? Sizi onun eserlerini çevirmeye iten neydi?

Ben çeviriye Karasu'yu çevirerek başladım, onun eserleri benim bir çevirmen olarak gelişimimde çok önemli bir rol oynar. Tekrar tekrar Karasu'ya dönmemin sebebi onun dille ilgili sorduğu sorular: yalın, doğal ve dolaysız bir anlatı için gereken hem özgün hem de özgür bir dil nasıl yaratılır? Deneyim ve ifade arasındaki mesafe nasıl daraltılır? Bireysel biçem, biçim, ve yeni dil evinimleri birbirleriyle nasıl bağdaştırılabilir? Bir anlamda Karasu'nun estetik anlayışı özünde çeviriyi, çevirinin kaygı ve amaçlarını çağırıştırır, dilin doğasında olan buluş-kayboluş gelgitinin bilincindedir. Karasu altı yedi dil bildirdi ve bu dillerin çoğundan çeviriler yapmıştı. Ayrıca göstergebilim (semiotics) alanında uzmanlaşmış bir düşünürdü. Bu yüzden, dil ve anlatı onun düşünsel ve estetik uğraşının belkemiğini oluşturur. Karasu, benim için sadece çevirdiğim bir yazar değildir. Giderek hocam olmuştur. Karasu'yu değil, başka bir yazarı çevirdiğim zamanlarda bile, sanki onun için, beğenmesini en çok istediğim okuyucum için çeviri yapıyormuş gibi hissediyorum.

Karasu'yu çevirme sürecinizden söz edermisiniz? Yazar artık aramızda olmadığı zaman çeviri süreci daha değişik mi olur?

Bu süreç kesinlikle çok yoğun, çok yorucu, her seferinde bir tutkuya dönüşen bir süreç. Çevirdiğim eseri elimden geldiğince benimser, içselleştiririm. Onunla olabildiğince derin bir ilişki kurarak, Türkçe metin ile çeviri olasılıkları arasında arabuluculuk yaparken, bir yandan da anlamaya çalıştığım sözcük ya da sözcenin yazarın diğer eserle-rinde nasıl kullanılmış olduğunu incelerim. Çevirdiğim sürece eseri çalışırım aslında. Metnin anlamını yakaladığımı hissettikten sonra, anlatıcı sesi ve biçimini doğru ve tutarlı kılmaya çalışırım. Bu ikinci aşama gerçekten de sayfadan sayfaya, bölümden bölüme dönerek okuma yöntemi (cross reading) gerektiriyor ve mümkün olduğunca ara vermeden. (Özellikle bu aşamada, çevirmenin neredeyse dış dünyasından bağımsız, ikinci bir bilinç düzeyinde çalışması gerekiyor.) Metnin İngilizcesini güzelleştirmek çevirinin son aşaması. Kanımca, Türkçe metinle bu kadar güreştikten sonra metnin İngilizcesine dönmek, metnin çeviri sürecinde aşırı evcilleşmesini engelliyor. İşte bu sebeplerden ötürü, çeviri benim için yalnızlık gerektiren bir uğraş. Yazar hayatta olsa da olmasa da. Bence orijinal metni özümsemek, dil, ses, biçem vb.

*St. Ambrose University (Iowa, ABD) öğretim üyesi, profesör

öğelerle doğru ve tutarlı ilişkiler geliştirebilmek için anahtar kelime: yalnızlık. Yaşayan bir yazarı çevirirken bile işin gerçekten bittiğine ikna olana kadar çalışmamı yazarla paylaşmayı sevmiyorum, kendisini elimden geldiğince çeviri sürecinin dışında tutmayı yeğliyorum. Çalışmam bittikten sonra değerlendirme ve eleştirilere bütünüyle açığım çünkü ancak o zaman çevrilmiş metin, dil ve anlam bakımından içkin bir tutarlılığa ulaşıyor ve eleştirel okumayı davet edebilir duruma gelmiş oluyor.

Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı'nı çevirmenin en ilginç yönü neydi?

Bu bir sahne, tema, düşünce, olay vb. olabilir. Kitap aynalarla bezenmiş postmodern bir koridor gibi. Üç anlatının her biri farklı ses ve psikolojiye sahip içsel monolog. İlk iki anlatı sekizinci yüzyılda yaşayan iki Bizanslı rahibe ait, üçüncüsü 1960'larda geçiyor, otobiyografik olduğu da çok belli. Bu anlatılar uzamında, kitap aynı zamanda bir dizi ortak tema ve felsefi soruyu işliyor. Son tahlilde, *Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı* Karasu'nun yarattığı kişilikler aracılığıyla gerçekleştirdiği bir öz-sorgulama olarak okunabilir. İnanç üzerine, kimlik üzerine, esaret ve özgürlük üzerine, doğru(cu)luk üzerine...

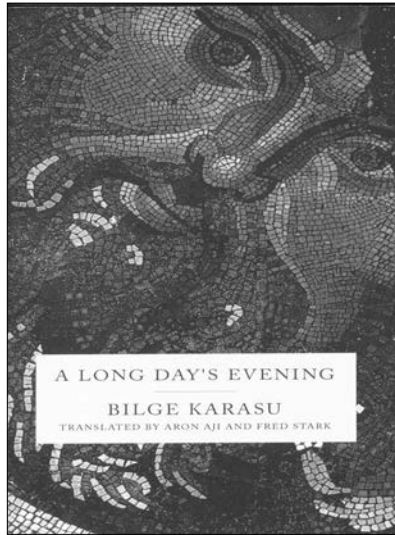
Farklılıklara dikkat ederken tematik örgüyü keşfettiğinizde, derinleştiği ölçüde genişleyen bir metinle karşı karşıya kalıyorsunuz.

Belirli bir tema, imge ya da sahneye gelince, onları birbirinden ayıramıyorum. Bu çeviriyi tamamlamak altı yılımı aldı; önceleri çatıştığım, kolaylıkla bağdaşmadığım öğeleri bile zamanla daha iyi anlayıp sevmeye başladım. Ama sanırım kitap boyunca iki rahibi bir arada gördüğümüz tek sahne –birinin diğerini işkence edilirken seyrettiği– en çarpıcı, en etkileyici sahnelerden biri... Ioakim ile Andronikos'un arasında kendine özgü bir aşk var, birbirlerine olan bağlılıklarında dile getirilmeyen bir cinsellik olduğu da söylenebilir. Ama aşklarını bu kadar özgün kılan öge, onu yaşadıkları yerin bir manastır olması,

daha doğrusu, zulmün, sorgusuz sadakatın ve kendini reddetmenin ilkeleştirildiği bir imparatorluk kentindeki bir manastırda yaşanıyor olması. Ioakim ile Andronikos'un aşkı çarpıcı bir biçimde özgürlüğe, özgünlüğe duyulan özleme dayanıyor. Bana kalırsa Karasu, ataerkil toplumdaki erkeklik olgusunu sorguluyor; iktidar, boy ölçüşme, kendine mal etme, hükmetme gibi ataerkil saplantıların karşısında, erkekliğin bireye özgünlük ve özgürlük sunacağı yerde bu saplantıları haklı çıkarmasını sorun ediniyor.

Bir kurmaca eseri çevirmenin en zor yanları neler? Öyküyle karşılaştırsak roman çevirmenin farklılıkları/engelleri neler?

İç monologların duygusal ritmini aktarmak galiba işin en zor yönüydü. Türkçe bitişimli bir dil olduğu için kök eylemleri tabanlara dönüştürmek veya anlam olasılıklarını arttırabilmek için bir dizi son eke başvurmak gerekiyor. Örneğin, "bil-" eylem kökünden geçmiş zaman anlamı vermek için bildik kullanılır. Başka eklerle yeni keli-

meler türer: bilmeden “unknowingly” bilinmezlik “indescribility” anlamını verir, bilinç ise “consciousness” demektir. Bu inanılmaz çeşitlilikteki anlamlar fonetik benzerlikler taşıyan sözcüklerle ifade edildiklerinde, bu sözcükler birbirlerinin anlamını çağrıştırırken, birbirlerinin seslerini de yankırlarlar. Dahası, Türkçenin hayli tutarlı olan ses yapısı bir sözcüğün adlandırdığı his ile yarattığı duygusal ses (tone) arasında çok yakın bir ilişki yaratır, cümle içinde olduğu kadar düşünce dizisi ile duygusal ritim arasında da.

Benim çeviri uygulamaların şöyle bir yol izliyor: Bir dizi öykü, ardından bir roman, sonra bir dizi öykü daha vesaire. Ayrıca değişik yazarların öykülerini çevirmeye özen gösteriyorum. Karasu romanlarını çevirmenin giydirdiği ateşten gömlekten kurtulup yenilenebilmem için öykü çevirmeye yöneliyorum.

Bir romanı çevirmek için altı yıl uzun bir süre. Bu altı yıl içinde yaşadığınız zorluklar nelerdi?

Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı’nda Karasu’nun anlatı yapısı iç monoloğun doğal akışını yansıtır. Sıradan anlatılardan farklı, monologda doğaçlama ve çağrışımlı düşünce akışimleri yaygın. Anlatı sürecinde, paragraflar sık sık birbiriyle iç içe, birbirinin sözünü kesen, birbirine karışan ya da yolunu şaşırarak cümlelerden oluşuyor. Düşünce uzamı geniş etkileşim akıntılarıyla ilerliyor. Kimi zaman bu akıntıları takip etmek yoğun bir çalışma gerektirdi. Bazı cümleleri çevirmek saatlerimi hatta günlerimi aldı. Aylarca “yaklaşmanın uzaklaştırıcılığı” şeklindeki çevrilmesi imkansız ifadeye dönüp durdum. Karasu’nun diliyle boğuşurken kendi düşünce tarzımın bilincine vardım. Örneğin şunu fark ettim: insan kendi kendine düşünürken “anlatı” sebep-sonuç bağlamlarından ziyade içgüdüsellikle birbirine dolanıyor, sonra tekrar çözülüyor; düşünce dizgesi mantığa ve dilbilgisine dayalı olmaktan çok çağrışıma ve simgelere dayalı. Bunun gibi içgörü kıvılcıkları bana büyük ölçüde yardımcı oldu. Bu işin üstesinden gelemeceğimi hissettiğim zamanlarda dönüp bir öykü ya da şiir çevirdim. Bu şekilde bu altı yıl içinde hatırı sayılır miktarda çeviri ortaya koymayı başardım.

Karasu’nun yazı ve çeviri kariyerinizde büyük bir etkisinin olduğundan söz ettiniz. Beğendiğiniz/hayran olduğunuz başka yazarlar ve çevirmenler var mı?

Bu soruyu sormanıza sevindim çünkü çevirmenlerin diğer çevirmenlerden öğrenecekleri çok şey olduğuna inanıyorum, tıpkı şairlerin diğer şairlerden öğrendikleri gibi. Bir yabancı edebiyat eseri İngilizce’ye çevirildiğinde çok kalabalık, çok sesli bir odaya giriyor. Okur tarafından doğru tanı(mla)nması için, o eserin kendi diline uyumlu, kendi kişiliğine yakın eserlerle kümeleşmesinde yarar var. Jose Saramago’nun İngilizce çevirmenleri, Giovanni Pontiero ve Margaret Jill Costa’ya büyük bir hayranlığım vardır. *Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı*’nı çevirirken sıklıkla *Körlük*, *Ölüm Bir Varmış Bir Yokmuş* ve *Görmek*’ten bölümler okudum. Yazarlardan da Calvino, Kafka, Rilke, Yourcenar, Mishima, Duras’ın kitaplarını yakınınızda tutmak yararlı. Ayrıca, kendilerine danıştığım, onlardan öğrendiğim çok sayıda değerli çevirmenler var. Amerikan Edebiyat Çevirmenleri Birliği üyeleri olarak aramızda çok sıcak ve destekleyici dostluklar var. Çeviri yalnızlığına ışık tutan, emeğini haklı ve değerli kılan dostluklar.

Sinem Yeşil
sinem.sahin@bilkent.edu.tr

TEORİK BAKIŞ BİLGE KARASU ÖZEL SAYISI

Bilge Karasu’nun eserleri, Umberto Eco’nun deyişiyle “açık metin” olarak nitelendirilebilir. Bu durum, Karasu okuyucusunun, metnin boşluklarını, kendi önbilgisi ile “besleyerek” doldurması, imkânlarını kendi anlamsal dizgeleriyle değerlendirmesini sağlar. Metinlerin farklı okuma olanakları sunması okuma uğraşını bir tür oyuna ya da serüvene dönüştürür. Karasu, yazdıklarıyla okuyucularını oyuna davet eder. Yazarlığın tanrısal iktidarını parçalar, öldürür, çoğu zaman da hiçe sayar: Gel okuyucu, metni birlikte kuralım, der gibidir, şöyle yazdım ama, niye böyle de olmasın!

İşte onu hâlâ severek okuyorsak, yazdıkları üzerine düşünüyor, kendi bilgilerimiz, “ansiklopedilerimiz” ile metinlerinin olası dünyalarını anlamaya, anlamlandırmaya çalışıyorsak bunun bir nedeni de Karasu’nun davetidir. Onun hep istediği şeyi yapıyoruz kısacası, metinleriyle oynamaya devam ediyoruz. Üstelik bu “haz” yüklü çabamız zamanımızın entelektüel birikimiyle daha da zenginleşiyor. Karasu’nun metinlerinde yer alan suskular, çözümlenecek simgeler, izlenecek ritimler, mozaikler, imgeler, yapısal ya da tematik oyunlar, yalnızca edebiyatın değil, müziğin, resmin, felsefenin, geleneksel anlatıların, sinemanın, modern anlatı teknikleri gibi alanların, sanat dallarının yardımıyla değerlendiriliyor; bu büyük ustanın eserleri, disiplinler ve türler arası yaklaşımla besleniyor, büyüyor. Mart 2013’te yayın hayatına başlayan *Teorik Bakış*, ilk sayının dosya konusunu “zamansız” olarak nitelendirdiği Bilge Karasu’ya ayırmış. Dergide Karasu yazımını edebiyat eleştirisinin yanı sıra tiyatro, fotoğraf, sinema, felsefe, sosyoloji, müzik gibi alan ve disiplinlerden okuma ve anlama gayretlerini içeren yazılar da var. *Teorik Bakış*, Doğan Yaşat editörlüğünde çeşitli yazar ve araştırmacıların Karasu metinleri üzerine yazıların ve fotoğrafların bulunduğu 159 sayfalık bir okuma çabası sunuyor.

Yazılardan biri Ali Akay’ın *Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı*’nı Bizans tarihi ile ilişkilendirip Georges Dumézil’in egemenlik işleviyle paralel bir okuma sunduğu “Bilge Karasu’da Dumézil Etkisi”. Doğan Yaşat, Karasu metinlerinde “ben”in parçalanarak iktidarının metne devredilmesi ve mekânın çok katmanlılığı üzerinden Karasu’nun “çok”lu okuma olanaklarından bahsediyor. Metnin hazzını “mimarî haz”la birleştiren Fatih Özgüven, “Karanlık Bir Yalı Üzerine Metin” adlı yazısında Karasu’nun görme tekniklerini yazımın olanakları içerisinde nasıl kullandığını değerlendirmiş. Hacettepe’de Karasu’nun öğrencisi olmuş fotoğraf sanatçısı Yıldırım Arıcı bir kibrit kutusunu anlatmaktan yola çıkarak fotoğraf sanatındaki tekniklerle Karasu’nun metinlerinde görülen yazın teknikleri arasında bağlantılar kuruyor, onun bir tür “yazınsal sinematografik” estetiğe ulaştığını söylüyor. Umberto Eco’nun *Anlatı Ormanlarında Altı Gezinti* adlı eserinden yola çıkan Hilmi Tezgör, Kılavuz’a ilişkin çeşitli görüş ve yorumları dile getirerek romanın çok katmanlı anlam yapısına dikkati çekmekte. Müzikle yazı arasındaki ilişkiyi, Mehmet Nemutlu; Karasu’nun ses için yazılan radyo oyunlarını Hülya Mete; *Altı Ay Bir Güz*’de metnin getirdiği modern olanakları Cafer Bidav; “Geceden Geceye Arabayı Kaçıran Adam”da “sonsuzca çoğalan imgeler”i Burcu Çetin yazıyor. Burak Kesgin, kendini keşif izleğiyle mekân keşfinin koşutluğu üzerinde durmuş. Son yazı Ahmet İnam’ın: “Bilge Karasu’da Büyüme” başlığı altında bize yazarı, onunla ilgili anlamlarını anlatıyor.

JEAN VE GINO'YA MEKTUPLAR

Bilge Karasu kitaplığı bağlamında üretken bir yıl oldu 2013. Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi'nde, 2010 yılında Prof. Dr. Semih Tezcan ile Tansu Açık'ın düzenledikleri "Altı Ay Bir Güz-Bilge Karasu" ve 2011'de Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'ndeki "Bilge Karasu'yu Okumak" sempozyumlarındaki bildiriler bir araya getirilerek *Bilge Karasu'yu Okumak* başlığıyla yayımlandı (Metis, 2013). *Teorik Bakış* adlı toplumbilim dergisi, yine bu yıl ilk sayısını Bilge Karasu'ya ayırdı (Sel Yayıncılık). Bilge Karasu'nun Halûk Aker'e yazdığı mektuplar ikinci kez yayımlandı (Halûk'a Mektuplar, Metis). Bu yıl içindeki dördüncü yayın ise yine mektup türünde: *Jean ve Gino'ya Mektuplar* (Yapı Kredi Yayınları).

Bilge Karasu'nun 1963 yılında Paris'te tanıştığı Fransız ressam Jean ile Amerikalı müzisyen Gino'ya 1964-1994 yılları arasında yazdığı mektuplar, Fransızca ve Türkçe olmak üzere çift dilli yayımlanmış. Özenli bir baskı. Mektupları yayına hazırlayan Alain Mascarou'nun 60'lı, 70'li, 80'li ve 90'lı yıllarda yazılan mektupları "Yerler, Çalışmalar, Olaylar" başlığı altında değerlendiren çalışması da mektupların onar yıllık bölüm aralarına yerleştirilmiş. Mektupları Fransızca'dan Simlâ Ongan çevirmiş.

1978'de Jean'a yazdığı bir mektupta, Bilge Karasu "mektuplarımız yayımlanacak olursa ancak çift taraflı bir sunum anlamlı olur" (s. 183) diyor. Yazışmayı, bir tür karşılıklı konuşma, "parçalı söyleşi" olarak görüyordur. Bu "parçalı söyleşiler", Muş kentinin renkleriyle açılıyor. Simone de Beauvoir'dan *Sessiz Bir Ölüm*, ve daha sonra çevirisi. Sonra Proust. Son on beş yıl içinde Proust okumamıştır: "Ama on dokuzla yirmi yaşım arasında aylar ve aylar boyunca ne dalıştı o öyle" (s. 31). Sonra özlü sözü anıştıran bir deyiş: "Gelsin okuma, gelsin beyaz ("boş") sayfa. Boşluktan ölecek halimiz yok ya" (s.31). (Burada "blanche" (beyaz), "yazılmamış, boş" anlamında kullanılmış. Yazı karşısındaki tedirginliği, Mallarmé'nin "boş sayfa" sıkıntısını düşündürüyor...). "Gelsin okuma, gelsin boş sayfa" sözcelemesi, Karasu'nun Karasu'ca özlü anlatımı bir tür... Söz konusu okuma olunca, "Ama bir gün ölmek gerekecek. Yazık. Okumayı o kadar isteyeceğim tüm o kitaplar" (s.77) der. "Boş Sayfa'yı da unutmaz: "Metinlerim tosağa hızlıyla ilerliyor" (s.37) diyecektir bu kez de. Bir denemesinde de eline kalemi alınca durmamacasına yazan "üretken yazar"la "tedirgin yazar"dan söz ederek "tedirgin yazar" olarak tanımlar kendini. Mektupları okurken Proust, Le Clézio, Queneau, Brecht, Sade, Yourcenar, Svevo, Hesse, Flaubert vb. daha birçok farklı dillerin yazarlarının yanısıra Türkçe edebiyatın eski ve yeni yazarlarının kitapları da, mektup çerçevesinde Karasu'nun kılı kırk yaran incedelikli değerlendirmesinden nasibini alır.

Jean ve Gino'ya Mektuplar, yalnızca okuma-yazma değil elbet. Yaşamın küçük-büyük gündelik ayrıntıları, sevinçleri, umutsuzlukları, Türkiye'nin hep var olmuş ve var olmakta direnen kendine özgü siyasal, toplumsal sıkıntıları, üniversite yaşamı (öğrencilere ilişkin yapılacak "reformlar" konusunda: "Üniversite-

nin politikacılarınkine benzer zihinsel katılığı (...), s. 61), sağlık sorunları, annesi, kedileri, sevgili, "geçici bir hayat yaşıyor olma duygusu", "yararsızlık" krizleri, eski yazıyla kitapları okuma merakı, yakınlarının ölümü, yapıtlarının gereken ilgiyi görmemesi, çeviri işleri, yeniden piyanoya başlaması, Side, Mersin yaz tatil günleri, Gece romanıyla Uluslararası Pegasus Ödülü, Berlinli bir besteciyle çift dilli bir opera yazma tasarısı, sonra hastalanması vb.

Otuz yıla yayılan ve oylumlu bir kitap oluşturan bu mektupları Türkçeye çevirmek bir hayli emek isteyen bir çalışma. Bütün olarak çeviri başarılı, ne ki yine de bu söylediklerimin kimi gözlemler yapmama engel olmadığını düşünüyorum.

Mektupları okurken Bilge Karasu'nun hiç mi hiç kullanmadığı kullanmak istemeyeceği kimi sözcükler göze çarpıyor: "malumumuz", "muamele", "tebligat", "nadiren", "maruz kalmak", tarifi imkânsız", "mustarip", "maalesef", "sadakat", "hissetmek" ("his" de "duygu" da kullanılmış kitapta), ("bahsetmek" de, "söz etmek" de), "itibariyle", "lazım", "kelime", "sene", "dair", "tevazu", "hassasiyet", "kanaatkâr", "tabir", "proje" vb.

Simlâ Ongan, mektupların sonuna eklediği "Çevirmenin Notu"nda, çeviride tutulan yol konusunda, Türkçe kullanımı ve öz Türkçe "hassasiyeti"ne ilişkin olarak "editorial bir karar" aldıklarını belirterek "(...) zorlama bir tercihtense, çeviriyi doğal akışına bırakma"yı uygun bulduklarını, buna neden olarak da "dilin dönüşüm özelliği, mektupların otuz yıllık bir süreci kapsamaması ve Türkçenin etimolojik kaynak eksikliği"ni gösteriyor: "Kelimelerin dile giriş ve yaygın kullanım tarihlerini saptamak imkânsız, tahmin etmeye çalışmak abes" (s.394) diye ekliyor. Oysa, Bilge Karasu'nun öteki mektuplarında, yani *Halûk'a Mektuplar*'daki (ilk basım, Devin-Kitap, 2002) diline başlangıçta bakılabilir miydi diye düşünmeden edemiyorum. Simlâ Ongan "dilin dönüşüm özelliği"ni, mektupların otuz yıllık bir zaman dilimine yayılışını ileri sürüyor buna neden olarak. *Halûk'a Mektuplar*'ın da aynı tarih aralığında, yani 1964-1994 yılları arasında, "otuz yıllık bir süreci" kapsadığını görmezden geliyor. Kaldı ki, söz konusu tarihler arasında Karasu'nun mektup dilinin öyle uzun boylu değişmediği, kitabın sözcüğü başındaki ve sonundaki mektupların okunması halinde daha iyi anlaşılacaktır. Karasu'nun mektup diline yaklaşabilmek için *Halûk'a Mektuplar* örnek oluşturabilirdi belki de.

Çeviride göze çarpan birkaç küçük nokta (dilerseniz son bir ukalalık diyelim buna!):

- "hayatta kalırsam" (s.25) --- "sağ kalırsam"
- "olağanüstü kavaklar" (s.28) --- "Şu Allahın belası kavaklar" olabilir mi? Yine aynı sayfada:
- Eşcinsel arzu hakkında --- Ölesiye tiksiniyorum. Kararsızlardan, "teyzelerden" (...) --- (Burada, "teyzeler" değil de "tantes" sözcüğünün halk ağzındaki karşılığı olan "oğlancılar, kulamparalar" anlamında kullanılmış).
- "beyaz sayfa" (s.30) --- "boş sayfa"
- "varacağım yer korkutuyor" (s.78) --- "sonum ne olacak?, neyle karşılaşacağım?..."
- "hoca" (s.97) --- burada "usta" demeli mi?
- "koyun bayramı" (s.275) dalgınlığa gelmiş.
- "Bibik (...) yavaş yavaş sönüyor" (s.297) Fransızca'nın etkisi mi?

Bir iki ufak değiniydi yalnızca... Hoca olmanın getirdiği alışkanlık mı demeli şimdi buna?

* Hacettepe Üni., Fransız Filolojisi emekli öğretim üyesi

G. Gonca Gökalp Alpaslan*

ggonca@hacettepe.edu.tr

1960 SONRASI TÜRK ROMANCILARI SEÇKİSİ ABD'DE YAYINLANDI

Bahçeşehir Üniversitesinden Dr. Burcu Alkan ve Özyeğin Üniversitesinden Dr. Çimen Günay Erkol'un Dictionary of Literary Biography /Yazınsal Yaşamöyküsü Sözlüğü kapsamında birlikte hazırladıkları *Turkish Novelists since 1960* başlıklı seçki, 2014 yılında Amerika'da yayınlandı.** Henüz dumanı üstünde tüten bu hacimli kitabın, uzun zaman almış bir çalışmanın ve emeğin sonucu olduğu özenli baskısından da belli oluyor.

Öncelikle bu güzel çalışmayı hazırlayan genç araştırmacılar hakkında bilgi vermek yerinde olur: İstanbul Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Bölümünden 2002 yılında mezun olan Burcu Alkan, Kaliforniya Eyalet Üniversitesinde karşılaştırmalı edebiyat çalışmaları alanında yüksek lisans yaptı. İngiltere'de Manchester Üniversitesinde edebiyat araştırmalarında kültürel çalışmalar ve kültür kuramları üzerine yazdığı doktora tezini Profesör Terry Eagleton'ın danışmanlığında tamamlayarak 2009'da Türkiye'ye döndü. 2012'den beri Bahçeşehir Üniversitesi, Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümünde yardımcı doçent olarak görev yapan Alkan, 19. ve 20. yüzyıl edebiyatı, edebiyat ve kültür teorileri, karşılaştırmalı edebiyat alanlarında ders vermektedir.

1998'te ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümünden mezun olan Çimen Günay Erkol, 2001 yılında Suat Derviş hakkındaki çalışmasıyla Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümünden yüksek lisans derecesini kazandı. 2002-2008 yılları arasında Hollanda'da Leiden Üniversitesi'nde yürüttüğü doktora çalışmalarını 12 Mart romanları üzerine olan teziyle tamamladı. 2008 yılından beri İstanbul'da Özyeğin Üniversitesinde yardımcı doçent olarak çalışmakta ve Türk edebiyatı dersleri vermektedir. Çağdaş Türk romanına dair pek çok yazısı olan Günay Erkol, romanlarda kadın ve erkek kimliği üzerine çalışmaktadır.

Çimen Günay Erkol ve Burcu Alkan, "Tarihte Kadın Yazarlar: Avrupa Edebiyat Kültürünün Yeni Yorumlarına Doğru" başlıklı projenin Türkiye ayağını oluşturan bir Türk kadın yazarları veri tabanı projesinde de ortak çalışmaktadırlar. "Türkiye'de bir kadın edebiyatı kanonundan söz edilebilir mi?" sorusu çevresinde gelişen bu kapsamlı projede kadın yazarlarımızın sosyolojik ve kültürel konularını, eğitim durumlarını ve ailelerinin ekonomik koşullarını tespit etmeyi amaçlamaktadırlar. Hazırladıkları elektronik veri tabanında kadın yazarlarımızın hem yaşamöykülerine hem de yapıtlarına ve bu yapıtlar üzerine

yapılan akademik çalışmalara ilişkin detaylı bibliyografik bilginin internette görünür kılınmasını sağlayarak, yerli ve yabancı araştırma potansiyelini ve bu konuda yapılan çalışmalara alınan atıfları arttırmayı planlamaktadırlar. Bu amaçla 27 Eylül 2012'de 19. ve 20.yy Kadın Edebiyatına Ulusöteci Bakışlar Çalıştayı ve 8 Mart 2014'te Osmanlıdan Günümüze Kadınların Edebiyatı Sempozyumunu düzenlediler.

Burcu Alkan ve Çimen Günay Erkol'un hazırladıkları 1960 Sonrası Türk Romancıları sözlüğü, Gale'in 1978'den beri yayınladığı Dictionary of Litrary Biography (DLB)/Yazınsal Yaşamöyküleri Sözlüğü'nün 373. cildini oluşturuyor. Belirli bir tarih aralığında, bir ülkede veya bir türde eser vermiş sanatçıların sadece yaşamöykülerini derleyen bir sözlük değil DLB; hem edebiyat tarihi hem de ele alınan yazarların yazınsal tarihi açısından değerli bir dizi. Bu dizide daha önce yayınlanan sözlüklerin çoğunun Amerikalı ve İngiliz yazarlara dair çalışmalar olduğu hemen göze çarpıyor. İlk kez 1986'da Kanadalı, 1987'de Alman, 1988'de Fransız yazarlara dair ciltler yayınlanmış ve böylece dizinin yayın alanı genişlemeye başlamış. Avrupa ve Amerikalı yazarların dışınaysa ilk kez 1997'de Japon yazarlar sözlüğüyle, 1999'da Rus yazarlar sözlüğüyle çıkmış. 2005'te 311. cilt Arap edebiyatına, 2007'de 328. cilt Çinli yazarlara, 2011'de 360. sayı Afrikalı yazarlara ayrılmış. Dolayısıyla dizinin 373. sayısının çağdaş Türk romancılarına ayrılmış olması son derece önemli. Çünkü bu sayı, Türk edebiyatına dair ilk derleme niteliğinde.

1960 Sonrası Türk Romancıları'nın girişinde Çimen Günay Erkol ve Burcu Alkan, çok kısaca II. Dünya Savaşı sonrasında Türkiye'nin siyasi durumuna değinip çalışmalarının sınırını buna göre belirlediklerini, dolayısıyla ele aldıkları otuz üç romancıyı sadece çok bilinen adlar veya "en iyi" yazarlar arasından seçtiklerini dile getiriyorlar. Bazı yazarlarımızın adlarını da anarak 19. yüzyıl sonundan 1960'a dek Türk romanına dair çok genel ve çok kısa bir perspektif sunduktan sonra 1960, 1971, 1980 askeri müdahalelerinin ve 1990 sonrasında siyasi İslam'ın Türkiye'deki yükselişinin, 90'lar ve 2000'lerdeki değişimlerin Türk romanındaki etkilerini ve bugünkü durumunu kısaca değerlendiriyorlar.

1960 sonrasında Türkiye'de yaşanan siyasal ve toplumsal değişimleri romanlarına yansıtan yazarların yazınsal yaşamöykülerini içeren çalışmada alfabetik olarak soyadı sırasıyla şu yazarlara yer verilmiştir: Adalet Ağaoğlu (Petra de Brujin), Ahmet Altan (Ali Serdar), İhsan Oktay Anar (Emre Çakır), İnci Aral (Alev Önder), Erendiz Atasü (Papatya Alkan Genca), Oğuz Atay (A.Özge Koçak), Yusuf Atılgan (Gizem Tongo), Oya Baydar (Hande Tekdemir), Nazlı Eray (Rosita D'Amora), Aslı Erdoğan (Şima Begüm İmşir), Moris Farhi (Hatice Övgü Tüzün), Nedim Gürsel (Burcu Alkan), Atilla İlhan (Burcu Alkan), Metin Kaçan (Leyla Burcu Dünder), Bilge Karasu (Sevinç Türkkan), Orhan Kemal (Başak Deniz Özdoğan), Yaşar Kemal (Laurent Mignon), Ayla Kutlu (Dilek Direnç), Mario Levi (Béatrice Hendrich), Zülfü Livaneli (Ayşe Naz Bulamur), Hatice Meryem (Leyla Şimşek Rathke), Murathan Mungan

* Hacettepe Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi, doçent

** Dictionary of Literary Biography, Vol. 373, *Turkish Novelists since 1960*; Edited by Burcu ALKAN, Çimen GÜNAY ERKOL, 2014, USA: Gale Cengage Learning, XXIV+ 436 s. ISBN 978-0-7876-9648-1

(Emre Çakar), Aziz Nesin (Esra Dicle Başbuğ), Demir Özlü (S. Elif Aksoy), Tezer Özlü (Şima Begüm İmşir), Orhan Pamuk (Yan Overfield Shaw), Elif Şafak (Hatice Övgü Tüzün), Emrah Serbes (Murat Göç), Mehmet Murat Somer (Ezgi Yağ), Kemal Tahir (Burcu Karahan), Latife Tekin (Ayten Sönmez), Murat Uyrukulak (Murat Göç), Buket Uzuner (Belma Ötüş Baskett).

Çok farklı üniversitelerden araştırmacıların kaleme aldığı, fotoğraflarla ve öz bir kaynakçayla zenginleştirilmiş alfabetik dizili kitabın her bölümünde ortak bir yapı gözetilmiştir. Her yazarın kitapları -ilk yayın tarihleriyle, varsa diğer dillerdeki baskılarıyla- sıralandıktan sonra sanatçının yaşamöyküsü ve yazınsal yaşamı birlikte anlatılmıştır. Eserlerin kısaca tek tek ele alındığı ve romancının yazınsal kimliğinin genel olarak değerlendirildiği bir akışla planlanan her bölüm, yazarla yapılan söyleşilerin ayrıca belirtildiği bir kaynakçayla sona ermiştir. Böylece farklı araştırmacıların elinden çıkmış olmakla birlikte ortak sesle nesnel bir yaklaşım benimsenmiştir. Kitabın sonunda çok sınırlı bir ek kaynakçayla modern Türk romanı için okuma önerisinde bulunulmuştur. Bu yapıda 1960 sonrasında eser vermiş yazarlardan bazıları neden yer almadı, sorusu elbette sorulabilir. Ama kitabı hazırlayanlar olarak Çimen Günay Erkol ve Burcu Alkan'ın girişte de belirttikleri gibi, bu başka bir derlemenin konusu olacak kadar geniş bir alandır.

Benim bu heyecan verici çalışmaya yönelik birkaç eleştirim var ki, ileride yayınlanabilecek diğer dizilere de yapıcı birer öneri olarak düşünülmürse sevinirim: Kitabın girişinde Türk romanı tarihi daha geniş yazılabilir/di. Çünkü çalışma ya da ilgi alanı Türk edebiyatı olan birçok kişi için yeterli olan bu giriş, Türk romanını bu çalışmayla tanıyacak bir okur için çok genel bir bakış içermektedir. Yazarların kısa yaşamöyküleri için o yazar hakkında bilim uzmanlığı veya doktora tezi yazmış araştırmacılara başvurulabilir/di. Her yazar için bölüm sonunda verilen kaynakçanın hiç değilse tezleri de içerecek genişlikte olmasına dikkat edilebilir, hatta bu çalışmaların elektronik erişim adresleri de kaynakçaya eklenebilir/di. Böylece Türkiye'de ve Türkiye dışında Türk edebiyatına dair yapılmış akademik çalışmaların tanınırlığı artırılabilir/di. Ve elbette kitap sonundaki okuma seçkisinde de daha geniş bir kaynakçaya yer verilmesi doğru olur/du.

Son olarak şunu söylemek isterim ki, 327 sayfası modern Türk romanına son 105 sayfasıysa Yazınsal Yaşamöyküsü Sözlüğü'nün şimdiye dek yayınlanmış 373 cildinde adı geçen yazarların bütüncül alfabetik dizinine ayrılmış koskocaman turkuaz rengi bir cildi elimde tutmak ve o dizinde Ağaoğlu'nu, Karasu'yu, Tekin'i... görmek gerçekten gurur verici. İki genç araştırmacının Türk romanının 1960 sonrasına dair hazırladıkları bu yazınsal yaşamöyküsü seçkisini, Türk edebiyatının uluslararası tanınırlığı açısından önemli bir adım olarak değerlendiriyorum ve devamını diliyorum.

Bahar Gökpinar
bahar.gokpinar@bilkent.edu.tr

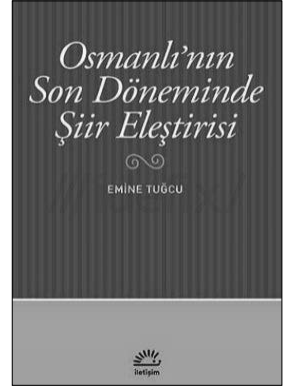
İLTİFATTAN TENKİDE: ŞİİR ELEŞTİRİSİNİN DÖNÜŞÜMÜ

Sanat ve erk arasında var olan ve hiç bitmeyen mutabakat-muhalefet ilişkisi, Osmanlı şiiri için de asırlarca kaçınılmaz bir güzergâh olmuştur. Klasik dönemin şairleri, hamilerince iltifat görüp marifetlerini ortaya koyarlarken, 19. yüzyılın Batıya dönük yüzü bu yolu nasıl ve ne kadar değiştirebildi? Edebiyat (özelde şiir) için bu bir ihtiyaç mıydı? Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümünde yaptığı yüksek lisans tezi ile Emine Tuğcu, *Osmanlı'nın Son Döneminde Şiir Eleştirisi-Bir Tarihselleştirme Yaklaşımı* başlıklı çalışmasıyla bu tür sorulara yanıt aramıştır. Söz konusu eserde Tuğcu, modernlik-modernleşme çabaları ile sanatçının bu olgulara yüklediği anlamın şiir eleştirisine nasıl yansıdığını anlamaya çalışmıştır.

Osmanlı şiirindeki eleştiri anlayışını "kendine özgü" olarak değerlendiren Tuğcu, klasik dönemde her ne kadar bir tür olarak eleştiriden söz edilemese de, bu dönemdeki şiir eleştirmeninin aynı zamanda şairin kendisi olduğunu belirtmektedir. Bu iddia ekseninde, şiiri üreten ve eleştiren arasında herhangi bir rol ayrımı mevcut olmaz. Dolayısıyla, şiirin niteliğini belirleyen en mühim unsur belâgat; iyi şiirin ölçütü ise belli kurallara sadık kalabilmek olmuştur. Tuğcu'nun bu minvalde verdiği en belirgin örnekler ise tezkirelerdir. 17. ve 18. yüzyıllardaki çeşitli tezkireleri inceleyen yazarın, çalışmasını bu meseleyi doğrudan ortaya koyabilen şiir örnekleriyle de desteklemiş olması önemlidir. Tuğcu, şiirdeki gerçeklik algısının soyuttan somuta nasıl dönüştüğünü, şiirde fikrin inşasını ve toplumsal gayenin şiire nasıl dâhil olduğunu çalışmasının ilk bölümünde irdelemeye çalışmıştır.

Yazarın, kitabın ikinci bölümünde üzerinde durduğu Tanzimat dönemi, şiirin dönüşümünde önemli bir süreçtir. Tuğcu'ya göre, bu dönemde divan şiiri hakkında yapılan eleştirilerde, gerçeklik vurgusu ön plandadır. Böylece hem yeni türler oluşmuş hem de şiirin evrimi yönünde bir gelişme sağlanmıştır. Eserin üçüncü bölümünde Servet-i Fünûn dönemine odaklanan yazar, siyaset ve şiir arasındaki bağlantı üzerinden, bu dönemde hastalıklı kabul edilen edebiyat üretimine değinmiştir. Dönemin şairlerince bu hastalığın sebebi, sosyal fayda yoksunluğu olarak ortaya koyulmuştur. Tuğcu, çalışmasının son bölümünde ise millî bilincin yaratılması yolunda şiirin nasıl bir işlev yüklediği üzerinde durmuştur.

Söz konusu çalışma, edebiyatımızda münferit bir algı olarak şiir eleştirisinin nerede durduğunu anlamak ve bu algıyı tarihsel bir bütünlük içerisinde kavramak açısından son derece isabetli bir çabamın ürünüdür. Tuğcu'nun ortaya koyduğu en belirgin saptama ise, eleştiri geleneğinde Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar herhangi bir temel değişim olmamakla birlikte, eleştiri konusu edilen kavramların değiştiği gerçeğidir.

Nuran Tezcan
ntezcan@bilkent.edu.tr

KOSOVA'DA NÂZIM HİKMET VE ÖMER LÜTFİ ANILDI

Kosova'da 2000 yılında kurulan BAL-TAM (Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi), yeni bir proje çerçevesinde her yıl Prizren'de uluslararası düzeyde yapılacak ve özellikle genç yüksek lisans ve doktora öğrencilerine yönelik olarak bilimsel ve kültürel bir etkinliği başlatmış bulunuyor. "Türklük Bilimi Okulu" adı altında gelenekselleşmesini hedeflenen bu proje, 2013 yılı sonunda, 6 - 8 Aralık günlerinde, tarihsel ve kültürel anlamda Kosova Türklüğünün merkezi olan Prizren kentinde düzenlenen "Türk Edebiyatı Semineri" ile hayata geçirilmiştir. 2013 yılı, Türk neoklasik şiirinin Kosova'daki temsilcisi şair Ömer Lütfi'nin 85.ve çağdaş Türk şiirinin dünya çapındaki büyük şairi Nâzım Hikmet'in 50. ölüm yıldönümü olduğundan ilk seminer bu şairlerin anısına adanmıştır. Kosova'nın önde gelen Türkologlarından BAL-TAM genel müdürü Prof. Tacida Zubçeviç-Hafız tarafından düzenlenen bu etkinliğe Kosova'dan, Türkiye'den ve başka ülkelerden 15 konuşmacı katılmıştır.

Seminerin açılışında yaptığı konuşmada Prof. Nimetullah Hafız, Priştina Üniversitesi'ndeki Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün kuruluşunu ana hatlarıyla anlatmış, yapılan etkinliğin Kosova'da Türklük bilimi açısından önemine ve sağlayacağı katkılara dikkat çekmiştir. Daha sonra Nedim Gürsel, Nâzım Hikmet üzerine, Tacida Hafız da Prizrenli neoklasik şair Ömer Lütfi üzerine ilk konuşmaları yaptılar. Gürsel, Nâzım Hikmet'in Anadolu insanından evrensel uzanan hümanistliğini vurgularken Tacida Hafız da Ömer Lütfi'nin Doğudaki geçmiş ile Batıdan gelen yeni düşünceleri birleştiren dinî boyuttan mistik söyleyişe dek geniş bir algı ile insana değer veren şiirlerinin önemine dikkat çekti.

Oturumlarla süren toplantılarda Semih Tezcan, Nâzım Hikmet'in şiirlerinde ne denli zengin ve özenli bir Türkçe kullandığına dikkat çekerken, Fahri Kaya, Eski Yugoslavya'daki Nâzım algısı ve şairin etkileri üzerine konuşmuş, Hayriye Memoğlu Yeniso, Nâzım'ın Bulgaristan'a gelişi sırasında orada yaşanan heyecanı kendi anılarıyla, yaşantılarıyla dile getirmiştir. Yeniso, o sıralarda Nâzım'ın Bulgaristan ziyaretinin bu ülkedeki Türkoloji çalışmalarına da yeni bir soluk getirdiğini anlatmış, kendisinin Nâzım'ın eserlerindeki söz varlığı üzerine yaptığı ve yaptırdığı çalışmaları tanıtmıştır. Nâzım

Hikmet'in çok sevdiği Azerbaycanlı dostlarından olan Akşin Babayef'in toplantıya katılması mümkün olmamış, fakat gönderdiği bildiri seminerde okunmuştur. Akşin Babayef, bu metinde, Nâzım'ın şiirleri üzerine yaptığı doktora çalışması sırasında onu ziyaretlerini anlatıyor, şairin olağanüstü kişiliğinin kendi üzerindeki etkilerini anılarından kesitlerle dile getiriyordu. Prizren'in çağdaş Türk şairlerinden İskender Muzbeg, gençlik yıllarında şiire başlarken Nâzım Hikmet'ten nasıl etkilendiğini, onun şiirlerinin kendi dünya, toplum ve insan algısında, insancılık ölçütlerinin somutlaşmasında nasıl belirleyici olduğunu anlattı. Bir gün sokakta yürürken komşunun radyosundan Nâzım'ın ölüm haberini duyusunun onu ne kadar derinden sarstığını o anı yeniden yaşarcasına ifade etti.

Makedonyalı genç Türkolog Maria Leontiç, bildiri konusu olarak şairin hem hayatında, hem de şiirlerinde çok önemli yer tutmuş olan kadınları, yani Nâzım'ın eş

ve sevgililerini seçmişti, Leontiç, şimdiye değin ihmal edilmiş olan bu konuyu ele alırken hiçbir şairin şiirlerinde kendi özel hayatında yeri olan kadınlara bu kadar geniş yer vermediğini belirtti, duygu ve düşüncelerini özgürce yansıtmış olan Nâzım Hikmet'in hayatıyla dizeleri arasındaki koşutlukları özgün saptamalarla göz önüne serdi.

İkinci günün programında, Osmanlı Divan şiirinde Prizrenli ve Priştineli şairlerin önemli

yerinin bulunması ve Prizren'de bugün bile şiir geleneğinin canlı olması nedeniyle Divan şiirine de yer verilmişti. Bu satırların yazarı, "Divan Edebiyatında Patronajın İzleri ve Mesihî" başlıklı bir bildiri sundu. Sadık İdrizi, Prizrenli Ömer Lütfi'nin şiir ve tasavvuf anlayışı üzerinde durdu. Ömer Lütfi'nin tarih eserleri üzerine bilgi veren Nimetullah Hafız, bu eserlerin incelenmesiyle hem Ömer Lütfi'nin hayatının daha net olarak aydınlatılabileceğine, hem de onun şiirinin hangi yaşamsal ve sosyal etkenlerle biçimlendiğinin daha iyi anlaşılabilmesine dikkati çekti. Ayrıca şairin özel hayatına ilişkin özgün belgeler gösterdi.

Prizrenli öğretmen, öğrenci ve aydınların yoğun ilgi ve katılımıyla gerçekleşen seminerde, katılımcılarla konuşmacılar arasında canlı bir düşünce alışverişi yaşandı. Kapanıştan önce Mete Çubukçu'nun Nâzım Hikmet'in hayatına ilişkin belgeseli ve Uluslararası Nâzım Hikmet Ex-Libris Yarışma Sergisinin slayt gösterisi izlendi. Üçüncü gün, Murâd Hüdavendigâr'ın türbesine, ünlü Deçani manastırına ve Priştine'deki Osmanlı anıtlarına uzanan kültür gezisiyle seminer son buldu.

BAL-TAM kurucuları
Prof. Tacida Zubçeviç-Hafız, Prof. Nimetullah Hafız

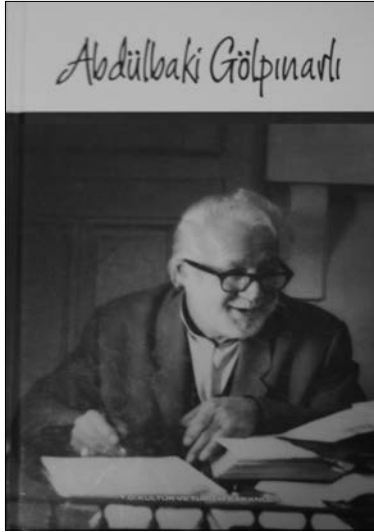
Ercan Akyol
ercan.akyol@bilkent.edu.tr

ABDÜLBAKİ GÖLPINARLI KİTABI

Osmanlı edebiyatı, tasavvuf ve mezhepler tarihi, Farsça ve Arapça'dan metin tercümesi ve şerhi konusunda Türkiye'de akla gelen ilk isimlerden biri bugün bile Abdülbaki Gölpınarlı'dır. Gölpınarlı mensubu olduğu aile dolayısıyla klasik Osmanlı kültürüne aşina biçimde büyüdü. Eski kültürle olan iç içelik ona klasik edebiyatı yorumlamada büyük avantaj sağladı. Günümüzde özellikle eski Türk edebiyatı ve tasavvuf alanında Abdülbaki Gölpınarlı'nın eserleri önemini muhafaza etmektedir. Ancak Gölpınarlı'nın çalışma alanlarına yapmış olduğu katkıyı değerlendiren, eleştiren derli toplu bir çalışma yoktu. Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları arasında 2013 yılında çıkan *Abdülbaki Gölpınarlı* kitabı bu boşluğu doldurmuştur.

Bilindiği gibi Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, birkaç yıldır "Anma ve Armağan Kitaplar Dizisi" kapsamında ünlü isimleri (Rıfat Ilgaz, Mehmet Kaplan, Ahmet Muhip Dıranas, Sabahattin Ali, Sait Faik Abasıyanık vb.) odak noktasına alan kitaplar yayımlıyor. Editörlüğünü Prof. İsmail Hakkı Aksoyak'ın yaptığı Abdülbaki Gölpınarlı kitabı da bu seride yer almıştır. Kitabın içeriğini Abdülbaki Gölpınarlı'nın çalışma yöntemi ve çalışmaları üzerine yapılan değerlendirmelerle onun yaşamı üzerine yazılar, söyleşiler oluşturuyor.

Kitapta, Abdülbaki Gölpınarlı'nın araştırmacı kimliği hakkındaki -kitabın yarından fazlasını oluşturan- yazılar "Gölpınarlı ve Tasavvuf Tarihi Mevlevîlik-Melamîlik-Fütüvvet ve Ahilik", "Gölpınarlı ve Şîlik-Alevîlik-Bektaşîlik", "Gölpınarlı ve Edebiyat Tarihi", "Gölpınarlı ve Çeviri" başlıkları altında toplanmış. "Gölpınarlı ve Tasavvuf Tarihi Mevlevîlik-Melamîlik-Fütüvvet ve Ahilik" başlığı altında Ahmet Yaşar Ocak, Necip Fazıl Duru ve Turan Alptekin'in yazıları yer alıyor. Ahmet Yaşar Ocak, bu bölümdeki "Türkiye Tasavvuf Tarihçiliğinin 'Mütebahhir' Alimi: Abdülbaki Gölpınarlı" isimli yazısında, Gölpınarlı'nın yaşadığı hayat ile akademik hayatının ne kadar iç içe olduğu ve bu durumun verimli sonuçları üzerinde -bazı anekdotlar da vererek- duruyor. Ardından Gölpınarlı'yı Selçuklu ve Osmanlı din ve tasavvuf tarihinde ilk akla gelen isimlerden biri, aynı zamanda onun hocası olan Fuad Köprülü ile karşılaştırıyor. Necip Fazıl Duru ise "Mevlevîyye Köprüsü: Bende-i Bendegân-ı Mevlânâ" adlı yazısında Gölpınarlı'nın Mevlevîlik ile olan ilişkisini ve onun Mevlevîlik üzerine yaptığı araştırmaları değerlendiriyor. Turan Alptekin, "Gölpınarlı ve Yunus Emre" adlı yazısında, Gölpınarlı'nın, Yunus Emre'nin tarihî kişiliğini ve tarikat silsilesini hangi yolları izleyerek ortaya koymaya çalıştığını konu ediniyor. Kitabın ikinci bölümü olan "Gölpınarlı ve Şîlik-Alevîlik-Bektaşîlik" adlı kısımda,

Fatih Usluer ile Özer Şenödeyici Gölpınarlı'nın Huruffîlik ile ilgili çalışmalarını değerlendiriyorlar. Kitabın "Gölpınarlı ve Edebiyat Tarihi" isimli üçüncü bölümünde İbrahim Kunt ve Hacer Totan, Gölpınarlı'nın telif Türkçe-Farsça Divanı'nı biçim ve içerik bakımından değerlendiriyorlar. Kitabın aynı bölümünde Gölpınarlı'nın 1945 yılında yayımlanan ve o tarihte büyük tartışmalar yaratan kitabı *Divan Edebiyatı Beyanındadır* hakkında Hatice Koncu'nun yazısı yer alıyor. Koncu bu yazısında bahsi geçen kitabın içeriği hakkında özet bilgiler veriyor ve ardından bu kitapla ilgili yazılmış eserlerin geniş bir eleştirel bibliyografyasını sunarak, *Divan Edebiyatı Beyanındadır*'ın nasıl bir hareket noktasından yola çıkılarak yazılmış olabileceğini sorguluyor.

Kitabın dördüncü bölümü olan "Gölpınarlı ve Çeviri"de ise Adnan Karaismailoğlu, Atabey Kılıç, Ahmet Tanyıldız ve Yusuf Öz'ün Gölpınarlı'nın çevirmenliği ve şârihliği ile ilgili değerlendirmeleri bulunuyor. Özellikle Atabey Kılıç ve Ahmet Tanyıldız'ın birlikte hazırladıkları "Abdülbaki Gölpınarlı'nın Mesnevî Şerhi ve Şârihliğine Dair" isimli yazıda Gölpınarlı'nın metin şerh etme metodu, "geçmişteki ve o zamanki şerh yöntemlerini özümsemiş ve onların eksikliklerini görek oluşturulmuş kendine has bir şerh metodu" olarak tanımlanmaktadır. Böylece günümüzde Gölpınarlı'nın *Mesnevi* şerhinin neden önemli olduğu sorusu yanıtlanmaktadır. Kitapta aynı bölümünde Hatice Aynur'un Abdülbaki Gölpınarlı hakkında hazırladığı güncel bir bibliyografya bulunuyor. Bu bibliyografyada hem Gölpınarlı'nın kendi eserleri hem de onun eserleri üzerine yapılmış çalışmaların künyeleri yer almıştır. Bu geniş bibliyografyaya dayalı istatistiğe göre Gölpınarlı'nın kitap (telif ve tercüme, tez) olarak 119, makale (telif ve tercüme, şiir) olarak 423, yayımlanmamış eser olarak 18, eserlerinden tercüme olarak 9 Farsça, 1 İngilizce, 2 Fransızca eserin künyeleri veriliyor. Ayrıca Gölpınarlı ve eserleri üzerine hazırlanan 120 çalışmanın da künyesi gösterilmiş.

Kitabın içerikleri yukarıda özetlenen ilk dört bölümünden sonra Gölpınarlı'nın hayatı ile ilgili olarak Yüksel Gölpınarlı, Metin Akar, Doğan Hızlan, Hüseyin Hatemi, Esin Çelebi Bayru gibi isimlerle yapılmış söyleşilere ve bu kişilerin aktardıkları anılara yer veriliyor. Bu bölümde aktarılan anılar ve anekdotlar (Mevlevîlik, Bektaşîlik ve Şîlik ile ilişkisi, akademik yaşamında karşılaştığı güçlükler, komünizm suçlamasıyla hapis yatması vb.) Gölpınarlı'nın insanî yanını gözler önüne sermesi ve yaşadığı dönemdeki çarpık anlayışların ortaya dökülmesi bakımından büyük önem taşıyor.

Abdülbaki Gölpınarlı kitabı, Gölpınarlı'nın akademik kişiliğinin değerlendirilmesi yanında onun nasıl bir karaktere sahip olduğunu göstermesi bakımından da ilgi çekici. Kitapla ilgili görünürdeki tek sorunun, kitabı edinmenin çok kolay olmaması olduğu söylenebilir. Çünkü nedense, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yayınlarını her kitabevinde bulmak mümkün değil. Bu durumun değişmesi, böyle değerli yayınların daha çok yaygınlaşmasını, okunmasını sağlayacaktır.

Naim Atabağsoy
naim@bilkent.edu.tr

JOURNAL OF TURKISH LITERATURE 10 YAŞINDA

İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi tarafından yılda bir kez yayımlanan *Journal of Turkish Literature*'un onuncu sayısı edebiyat okurlarıyla buluştu. 2004 yılından bu yana düzenli olarak yayımlanan dergi, her sayısında Türk edebiyatına ilişkin olarak kaleme alınmış özgün ve bilimsel makalelere sayfalarında yer veriyor. Bu yıl onuncu yaşını kutlayan *JTL*, bütünüyle Türk edebiyatı alanında yazılmış İngilizce metinlere yer veren ilk ve hâlâ tek uluslararası bilimsel dergi olma özelliğini taşıyor.

2013 Türk Edebiyatı Merkezi'nin on beşinci yaşını kutladığı yıl oldu. Bu bağlamda *JTL* de Merkez'in on beşinci yılına ulaşmasının mutluluğunu okurlarıyla paylaşıyor. Bilindiği gibi Türk Edebiyatı Bölümü ile kurulduğu günden bu yana işbirliği içinde bulunan Türk Edebiyatı Merkezi, Türk edebiyatı alanında akademik nitelikli çalışmalar yapmak, bu çalışmalara destek olmak ve bunları geniş bir kitleye duyurmak hedefini taşıyor. Dolayısıyla *JTL*'in düzenli olarak yayımlanması yolunda sürdürülen titiz çabalar, Merkez'in Türk edebiyatı alanında kendisi için koyduğu hedef ve üstlendiği misyon ile anlaşılır hâle gelmekte.

Türk edebiyatının çeşitli dönemlerine ilişkin olarak kaleme alınmış altı makalenin yer aldığı bu sayıda Mehmet Karabela'nın "The Dialectical Discourse in Classical Ottoman Literature: *Maşûk* between *Âşık* and *Rakîb* in the Game of Love" (Osmanlı Edebiyatında Diyalektik Söylem: Aşk Oyununda *Âşık* ile *Rakîb*

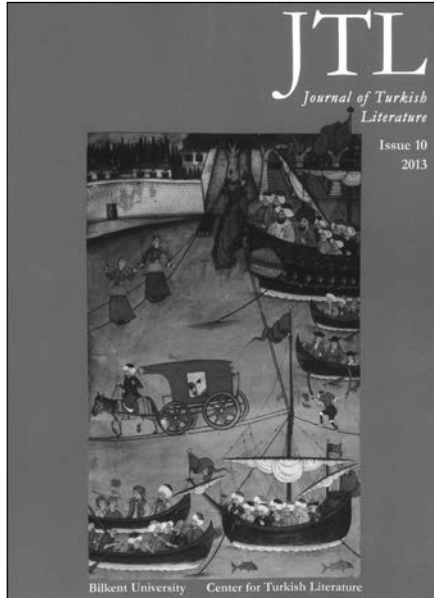
Arasındaki *Maşûk*) başlığını taşıyan makalesi dikkat çekiyor. Karabela edebiyat ve felsefe arasındaki ilişkinin son dönemde tartışılmaya başlanmasına işaret ederek felsefi analizin edebiyata, özellikle de Osmanlı divan edebiyatına kapsamlı bir uygulamasının yapılması yönündeki eksikliğe vurgu yapıyor. Karabela bu doğrultuda kaleme aldığı yazısında, 15. ve 16. yüzyıllarda yazılmış olan Osmanlı aşk şiirlerinde diyalektik söylemin varlığını göstermeye çalıştığını belirtmekte.

Sevinç Elaman Garner, "The New Turkish Woman and Her Discontents: The Contradictory Depictions of the (A)sexual Zeyno in Halide Edib's *Kalp Ağrısı* (Heartache 1924)" (Yeni Türk Kadını'nın Huzursuzluğu: *Kalp Ağrısı*'nda [A]seksüel Zeyno'yla İlgili Betimlemelerin Çelişkili Yönleri) başlıklı yazısında son derece ilginç bir sorunsalla karşımıza çıkıyor. Elaman Garner, 20. yüzyılın başlarında Türk toplumunda ve edebiyatında ortaya çıkan "yeni Türk kadını"

imajının, "modern kadın imgesi"ni temsil etmekle birlikte geleneksel değerlerine bağlı ve cinselliğinden tamamen arındırılmış biçimde ortaya konulmasını irdeliyor. Halide Edip Adıvar'ın *Kalp Ağrısı* romanından hareketle bu sorgulamayı yürüten yazar, Sovyet kuramcı Bakhtin'in teorik görüşlerini merkeze alarak, okuru kitaptaki Zeyno karakteri çerçevesinde dikkati çektiği çatışmalarla "yeni Türk kadını" imajı hakkında bir kez daha düşünmeye davet ediyor.

Barry Tharaud ise makalesinde Türk edebiyatının en güçlü kalemlerinden biri olan Yaşar Kemal'in *Ölmez Otu* romanına eğilmiş. Tharaud, "Dream versus Existence: Yaşar Kemal's *The Undying Grass*" (Yaşar Kemal'in *Ölmez Otu* Romanında Rüya ve Varoluş) başlığını taşıyan makalesinde yazarın bu eseriyle duyular ve hayal gücü arasındaki boşluğu incelediği iddiasını gündeme getirerek felsefi bakımdan güçlü ve orijinal bir inceleme sunuyor.

Zeynep Tüfekçioğlu da yine bu sayıda yer alan yazısında, polisiye roman türündeki eserleriyle Türkiye'de ciddi bir okur kitlesi edinmiş olan Ahmet Ümit'e odaklanıyor. "Reading

Ahmet Ümit's *Patasana* as a Postmodernist Historical Fiction" (*Patasana*'yı Postmodern Tarihsel Roman Olarak Okuma Denemesi) başlıklı makalede Tüfekçioğlu, öncelikle Ahmet Ümit'in söz konusu okur kitlesi-ne işaret ederek buna rağmen yazarın çok az sayıda akademik çalışmaya konu olmasına vurgu yapıyor. Her romanında farklı teknikler kullanan yazarın buna paralel olarak toplum eleştirisi de yaptığına değinen Tüfekçioğlu, *Patasana* romanını anlatıbilimsel çerçevede incelemeyi amaçladığını dile getiriyor. Tüfekçioğlu, Türkiye tarihi ve tarih yazımına eleştiriler getirdiğini öne sürdüğü Ahmet Ümit'in, bu eleştirilerini ortaya koyarken

kullandığı çokseslilik, üstkurmaca ve anakroni gibi anlatı tekniklerini metinde nasıl uyguladığını göstermeye çalışıyor. Yazarın şiddet ve etnik ayrımcılık gibi, hem Türkiye'nin hem de dünyanın önemli problemleri arasında yer alan zararlı eğilimlerin Ahmet Ümit'in *Patasana* romanında nasıl işlendiğini ortaya koymayı hedeflemesi bu makaleyi oldukça ilgi çekici hâle getiriyor.

JTL'in bu sayısındaki iki makale ise günümüzün en çok okunan ve ses getiren yazarlarından biri olan Elif Şafak'ın metinlerini merkezine alıyor. Mine Krause, "The Culinary Language of Insular and Global Souls in Elif Şafak's *Bastard of Istanbul*" (Elif Şafak'ın *Baba ve Piç* Romanında Mutfak Kültürü) adlı makalesinde, öncelikle yazarın eserlerinde genel olarak, kimsenin bir diğerini ötekileştirmede bir toplumda yaşamının imkânlarına eğildiğini belirtiyor. Bu makaleyi ilginç kılan özellik ise, yemek kültürleri ve âdetlerinin, ro-

mandaki karakterlerin farklı bakış açılarını yansıttıkları bir alan olarak ortaya konulması. Krause, mutfak kültüründen hareketle Şafak'ın eserinde kültürler arası diyaloga eğilerek, karşımıza Elif Şafak'la ilgili bir başka ilginç ve özgün bakış açısı çıkarıyor.

“Mapping Hybridity: Elif Şafak's *The Forty Rules of Love*”

(Melezliğin Haritalandırılması: Elif Şafak'ın *Aşk Romanı Üzerine*) başlığım taşıyan makalesinde ise Simla Ayşe Doğançın, Şafak'ın söz konusu romanında aşk temasının gelinen noktada küreselleşmeyi tartışmak için bir eğretilime olarak kullanıldığına dikkati çekiyor. Yazısında melezlik kavramına odaklanan Doğançın bu kavramın, sınırların belirsizliği ve bu sınırları aşma fikri ile bağlantılı görüldüğüne dikkat çekmekle birlikte –küresel kapitalizm bağlamında– tam da aşmak istediği bu sınırların varlığına vurgu yapabileceğinin altını çiziyor; Elif Şafak'ın romanında melezlikle ilişkili olarak aşk kavramının hangi anlamda kullanıldığını sorguluyor.

Bu sayıda ayrıca Epiphanius Wilson'ın Joseph von Hammer-Purgstall'la birlikte İngilizceye çevirdiği, 16. yüzyıl divan şairlerinden Fazlî'ye ait *Gül ü Bülbül* mesnevisinden bir bölüm yer alıyor. Wilson'ın Osmanlı'nın çeşitli dönemlerinden farklı türlerdeki metinlerin çevirilerine yer verdiği 1901 tarihli antoloji çalışması olan *Turkish Literature: Fables, Belles-Lettres and Sacred Traditions*'daki metnin yer aldığı sayfaların tıpkıbasımını da *JTL*'in bu sayısında görmek mümkün.

Baş editörlüğünü Prof. Talât Halman'ın, editör yardımcılıklarını ise Berat Melih Kalender ve Meriç Kurtuluş'un yürütmekte olduğu, yayın kurulu bünyesindeki birbirinden önemli isimlerle niteliğini ortaya koyan *Journal of Turkish Literature*'u temin etmek için üniversitenin Türk Edebiyatı Merkezi'ne başvurulabilir. Derginin daha önceki sayılarını edinmek yine aynı yolla mümkündür. Türk edebiyatının gücünü ve önemini ortaya koymak için değerli çalışmalar yapan Türk Edebiyatı Merkezi'nin on beşinci, bu çabayı evrensel bir boyuta taşıma çizgisinde ilerleyen *Journal of Turkish Literature*'un onuncu yaşı kutlu olsun.

DÜNYA ŞİİR GÜNÜ'NDE ORHAN VELİ, OKTAY RIFAT VE FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA ANILACAK

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi, Dünya Şiir Gününü, 21 Mart Cuma günü gerçekleştireceği bir etkinlikle kutluyor. Merkez, “Dünya Şiir Günü” etkinliğini bu yıl, “1914'lüler 100 yaşında” başlığı altında, birçok dillere çevrilmiş üç büyük şaire: Orhan Veli Kanık, Oktay Rifat Horozcu ve Fazıl Hüsnü Dağlarca'ya atadı. Etkinlik saat 18.00'de Bilkent Üniversitesi İktisat Fakültesi Binası C-Blok Amfi'de başlayacak, yaklaşık iki saat sürecek.

İlk bölümde Hilmi Yavuz, Orhan Veli ile Oktay Rifat üzerine konuşacak. Orhan Veli'nin kendi sesinden kaydedilmiş şiirleri dinletildikten sonra, Hilmi Yavuz, iki Garipçi'nin Türkçe şiirlerini, Talât Halman da bunların İngilizce çevirilerini okuyacak.

İkinci bölümde ise Talât Halman, Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın şiiri üzerine bir konuşma yapacak. Dağlarca'nın ses kayıtları dinlenecek, şairin Türkçe şiirlerini Hilmi Yavuz, İngilizce çevirilerini ise Talât Halman seslendirecekler.

Esmâ Uğur
esma.ugur@bilkent.edu.tr

ÇAĞDAŞ İSPANYOL ŞİİRİ SEÇKİSİ

Jaime B. Rosa, Metin Cengiz ve Müesser Yeniay tarafından hazırlanan *Çağdaş İspanyol Şiiri Antolojisi* Metin Cengiz ile Müesser Yeniay tarafından dilimize kazandırılarak Şiirden Yayıncılık tarafından Haziran 2013'te modern şiir okurlarının beğenisine sunuldu. Günümüz şiirinin İspanyolca yazan en önemli on beş şairinden seçme şiirlerin yer aldığı antolojide sırasıyla şu şairler bulunuyor:

Antonio Gamoneda, Margalit Matitiah, Marily Morales Segovia, Margarita Cota-Cárdenas, Tino Villanueva, Marco Jerez, Antonio Colinas, Jaime B. Rosa, Miriam Bornstein Gómez, Lucila Nogueira, Graciela Nidia Aráoz, Uberto Stabile, Danny Romero, Santiago Canto, Russel Dinapoli.

Antolojinin hazırlanmasına katkıda bulunan, aynı zamanda kitabın editörlüğünü yapan Müesser Yeniay, Bilkent Üniversitesi, Türk Edebiyatı Bölümü doktora öğrencilerindedir. *Dibine Düşüyor Karanlık da ve Yeniden Çizdim Göğü* adlı şiir kitapları olan Yeniay, bunların yanısıra çeşitli şiir kitaplarının da çevirisini yapmıştır. Şiirin kültürel alışverişiyle çoğalacağını söyleyen Yeniay, şiir çevirisiyle ilgili görüşlerini şu sözlerle ifade eder:

“[H]er okuma bir yeniden yaratma, diğer bir deyişle sözcüklerin başka sözcüklere dönüşmesi dolayısıyla bir çevirme pratiğidir. Şiirin ayrı bir dil olduğu doğru fakat bir dildir en nihayetinde ve her dil gibi araçlarla kurulur. Şiirin çevrilemez olduğunu söylemek şiire kutsiyet atfetmekle birlikte şiirin kültürel bir alışveriş dolayımında çoğalmasını yadsımayı da barındırır.”

2006'da II. Yunus Emre, 2007'de Homeros Atilla İlhan, 2009'da Ali Rıza Ertan ve 2013'de Enver Gökçe şiir ödüllerinin sahibi olan Müesser Yeniay'ın şiirleri İngilizce, Fransızca, İtalyanca, Sırpça, Arapça ve İbrancaya çevrildi. Bosna-Hersek, İsrail ve Amerika Birleşik Devletleri'nde düzenlenen uluslararası şiir festivallerine katıldı. İspanyol şiirinin günümüzdeki şairlerini tanıma olanağına sahip olmak isteyenler açısından bu antoloji önemli bir boşluğu dolduruyor. Antolojide yer alan şairlerin şiirlerinin yanı sıra biyografik bilgileri de mevcuttur. “[H]er okuma bir yeniden yaratma...” diyen Müesser Yeniay'ın da dediği gibi çağdaş İspanyol şiirinin başat örneklerinin yeniden yaratıldığı bu antolojide onlarca şiirle birlikte bu estetik yaratıma tanık olacaksınız. Salt bir çeviri değildir sizi karşılayan, İspanyolca kanatlanmış sözlerin Türkçe uçuşuna eşlik edeceksiniz.

**SELİMÎ-Yİ HİZANÎ’NİN YÛSUF Û ZULEYXA
MESNEVİSİ***

Yûsuf ile Züleyhâ hikâyesi evrensel bir anlatıdır, pek çok farklı kültür ve edebiyatta işlenmiştir. Batı’da resimden şiire, müzikten tiyatroya kadar birçok sanat dalına tema olan bu hikâye, Kur’an’da “hikâyelerin en güzeli” olarak geçtiği için, Doğu edebiyatının usta şâirleri de “Yûsuf u Züleyha”yı kaleme almışlardır.

“Yûsuf u Züleyhâ” konusu klasik Kürt edebiyatında da işlenmiştir. Bilinen ilk eser, Selîmî-yi Hîzanî tarafından 1759 yılında yazılmıştır, bu aynı zamanda Ahmed-i Hânî’nin ünlü *Mem û Zîn*’inden sonra yazılmış olan ikinci Kürtçe mesnevidir.

Ahmed-i Hânî’nin başlattığı mesnevi geleneğini sürdürürken özgün bir eser ortaya koymak çabası yanında, onun üslûbuna yakın bir tarz yakalamak istemiş olması dolayısıyla, Hîzanî’nin eseri birçok araştırmacı tarafından Ahmed-i Hânî’ye nispet edilmiştir.

Kürt edebiyatı üzerine yayınlarını Ayhan Geverî adıyla yapan Bilkent Türk Edebiyatı doktora öğrencisi Ayhan Tek, eserin eski-yeni birçok nüshasını bulup karşılaştırarak bir edisyon-kritik hazırlamıştır. Uzun analiz kısımlarında eserin neden Ahmed-i Hânî’ye ait olamayacağını bilimsel temellere dayandırmaktadır. Geverî’nin 10 yılı aşkın bir sürede hazırladığı bu yayın, eseri kimin yazmış olduğu üzerine tartışmalara son verirken Kürt mesnevi edebiyatının gelişim seyrini de irdelemiş oluyor.

Nûbihar Yayınları tarafından yayımlanan çalışmada nüsha farkları gösterilmiş, “Yûsuf u Züleyhâ” hikâyesinin arkeolojisi üzerinde durulmuş, ayrıca anlatıda geçen temaların, motif ve kişilerin dökümü yapılmıştır. Eserin yazı çevrimiyle verilen metninden sonra Arap harfli çekimlemelerden en önemlisi de tıpkıbasım olarak eklenmiş, böylece araştırmacı ve okuyuculara eseri her iki alfabeden okuyup karşılaştırabilme olanağı sağlanmıştır.

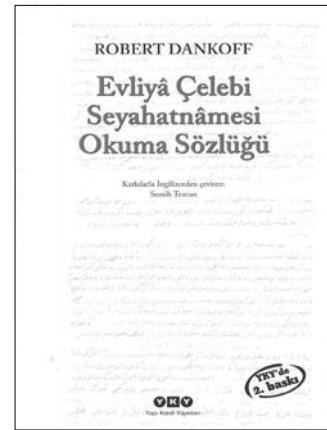
*Selîmiyê Hîzanî. *Yûsuf û Zuleyxa*. Hazırlayan ve edisyon-kritik: Ayhan Geverî. Nûbihar Yayınları, İstanbul 2013, 640 sayfa

**EVLYÂ ÇELEBİ SEYAHATNÂMESİ OKUMA SÖZLÜĞÜ’NÜN YENİ
BASIMI**

Robert Dankoff’un ilk olarak 1991’de İngilizce olarak yayımlanmış olduğu, daha sonra hem kendisinin yaptığı eklemeler, hem de eseri Türkçeye çeviren Semih Tezcan’ın katkılarıyla genişletilmiş olarak Türkiye’de iki kez basılan *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi Okuma Sözlüğü*, 2013’te Yapı Kredi Yayınları arasında bir daha yayınlandı. Bu yayında yine kimi maddelerde düzeltmeler yapılmış, 60’tan fazla yeni madde başı eklenmiş, yaklaşık

60 madde ise, *Seyahatnâme* metninden alınan yeni verilerle zenginleştirilmiştir.

Osmanlı döneminde, 19. yüzyıl ortasına gelinceye kadar Türkçe sözlük yapılmamıştır. Bu durum Evliyâ Çelebi’nin büyük eseri *Seyahatnâme*’nin önemini daha da artırır, çünkü büyük seyyah, hem Türkçeden, hem de imparatorluk sınırları içerisinde (hatta sınırların ötesinde) konuşulan pek çok dilden derlediği kelimeleri, özellikle de az bilinen kelimeleri, eserine türlü biçimlerde yerleştirmiş, böylelikle bunların yitip gitmesini önlemiştir. Bunların bir araya getirilmesiyle çok zengin bir kaynak yaratmak mümkün olmuştur. Semih Tezcan, Türkçenin büyük tarihsel sözlüğünü yapabilmek için önce *Seyahatnâme*’nin bağlamı tümdizininin (concordance) yapılması gerektiği üzerinde çeşitli vesilelerle ısrarla durmuştur.

Önceki baskılarda bulunmayan, ilk olarak YKY’deki ikinci baskıda yer alan kelimelerden örnekler: *alhalinya* “(İznik Gölünde bulunan) bir tür balık”; “baş etmek” *başını kesmek*; *başmak* “bir çeşit kadın ayakkabısı”; *cir, cîr* “tuğla, kiremit”; *cürezân* “küçük zurna”; *çingân* “bir tür çarık”; *doç* “doce, Venedik Cumhuriyeti devlet başkanı”; *dürbeli, dürbili, dürbülü* “bir tür üzüm”; *elçek* “eldiven”; *fişırda* “(at) burnundan köpükler çıkarak solumak”; *forta* “abartmalı anlatı”; *fîm* “sarımsak”; *havlı* “avlu”; *hazîne* “birbirine dikilerek çadır örtüsünü meydana getiren bez parçaları”; *hırk, hark* “ark, kanal”; *kaba rûzgâr* “bir ayakkabı ölçüsü”; *ketgac* “kılıç”; *kollanmak* “temkinli davranmak, dikkat sarf etmek”; *kubâdî* “bir ayakkabı ölçüsü”; *kurd agzı* “bir ayakkabı ölçüsü”; *mişkine* “zeytinyağı testisi”; *mühmel* “aptal, işe yaramaz”; *nâzile* “nezle”; *orta ayak* “bir ayakkabı ölçüsü”; *orta lorta* “bir ayakkabı ölçüsü”; *pâlheng* “derişlerin kemerlerine taktıkları genellikle on iki köşeli taş”; *pandı* “bir tür tatlı”; *teperê çal* “yere devirmek”; *tilleli* “bağcıklı ayakkabı”; *urmaca* “vurup zıplatma”; *üzüm sarması* “bir çeşit tatlı”; *velensiye* “bir yüzü tüylü battaniye”; *yanlamak* “gizlice izlemek, gözetlemek”; *yönsiz* “uygunsuz”; *yuvanca otu* “bir ot”; *zelpûş, zîlpûş* “at örtüsü”; *zergerdân* “bir ayakkabı ölçüsü”.

kanat

K a n a t	Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi Haber Bülteni Yaygın Süreli Yayın (yılıda 3 kez yayımlanan haber bülteni)
Yayın Sahibi	Bilkent Üniversitesi adına A. Kürşat Aydoğın
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü	Semih Tezcan
Yardımcı Editörler	Asude Karaaslan, Nihan Simge Soyöz, Sevcın Tiftik
Dizgi	Nihan Simge Soyöz
Kapak Tasarımı	Nadir Çakır
Yönetim Yeri	Bilkent Üniversitesi, Türk Edebiyatı Merkezi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Kat 2, No: 247-249, 06800 Bilkent, Ankara
İletişim	t: 0312 290 23 17 - 290 10 56 f: 0312 266 40 59 e: temerkez@bilkent.edu.tr www.kanat.bilkent.edu.tr
Baskı	Meteksan Matbaacılık ve Teknik Tic. A.Ş. Beytepe, No: 3, 06800 Ankara 0312 266 44 10